

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

O problemă ce trebuie rezolvită.

III.

Cu provocare la datele statistice ale țării bune, rele ce ne stau la dispoziție, constatăm, că două terțialități a populației se ocupă cu agricultura. Aceasta dovedește pe deplin, că statul nostru este agrar.

Dacă statul ca atare este agrar, ce se zicem despre ai noștri? Aci putem afirma cu toată pozitivitatea, că 90% se ocupă exclusiv numai cu cultivarea pământului. Pe lângă toate aceste nici chiar o școală agronomică.

Pentru orientarea celor chemați în afacere înșirăm unele date din raportul anual a școlii agronomice săsești din Mediaș.

Această școală are un teritor de 40 jugere, provăzută cu supraedificatele de lipsă. Teritoriul este împărțit după soiurile de cultură în tăblii corespunzătoare. Are 10—16 capete de vite pentru prăsilă.

Invățământul este împărțit în trei clase de câte un an. Are an de an 35—46 școlari internați.

Școala o conduce un director cu 6 învățători calificați, un veterinar și un împletitor de corfe.

Institutul stă sub supraveghierea unui curatoriu de 5 membrii.

Cheltuielile unui an școlar fac cam 17—18 mii coroane, cari aproape toate se acoperă din dotațiunea universității săsești.

În acest institut agronomic se primesc tineri, cari au împlinit 15 ani și

au absolvat o școală populară, respective au frecventat școala până la împlinirea anului de etate 14.

Planul învățământului este următorul; limba maternă, maghiară, matematică (geometrie, măsuratul pământului și aritmetica), desemnul, istoria, geografia, istoria naturală, (zoologie, botanica, excursiuni pentru botanică și zoologie, mineralogia) fizica, chimia (neorganică, organică, agriculturală, industria agriculturală, praxa laboratorică), cunoștințele agronomice (plautologia, cunoașterea recușitelor și mașinelor, veterinaria, creșterea vitelor, comptabilitatea, viticultura, pomologia, apicultura, grădinăritul) demonstrațiuni și praxă, gimnastică.

Tot atâtea studii și cunoștințe reale, despre cari poporul nostru nu are nici ide și vai! câtă lipsă are de ele și cu cât mai mult folos le-ar ști trage.

Chemarea *Asociațiunii* este a pune la cale înființarea unei școlii agronomice centrală, provăzută cu toate cerințele moderne, în care se se crească tineretul pentru plugăria rațională, apoi cu timpul nici un centru românesc se nu întrelase a înființa școli agronomice cu câte două cursuri, ca bună oară cea din Bistrița și Feldioara, lângă Brașov.

Cât bine s'ar revărsa asupra obștei românești numai timpul cel mai apropiat ar dovedi. Concenterese ajutoarele băncilor românești spre acest scop real, apoi putem zice că vom avea poporul la mână și îndemână în toate ale noastre treburi, ear' el poporul, cu care mulți guralivi se laudă, va rămâ-

nea acasă și nu va fi silit să ia lumea în cap.

În preajma adunării generale a Asociațiunii apoi a directorilor de bancă recomandăm aceste vederi, declarând sus și tare, că o problemă ce trebuie rezolvită, ca aceasta, și atât de arzătoare noi nu avem!

β.

Revisori pretoriali.

În urma art. de lege III. din anul 1902, referitor la statificarea caselor comitatense, ministrul de interne a dispus întregirea a 272 locuri cu revisori pretoriali, pentru comitatele: Arad, Bács-Bodrog, Baronya, Bars, Bereg, Bihor, Brașov, Csik, Făgăraș, Gömör, Háromszék, Heves, Hont, Hunedoara, Târnava-mică, Cluj, Caraș-Severin, Liptó, Maramureș, Murăș-Turda, Târnava-mare, Nograd, Pest-Pilis-Szolt-Kiskun, Sáros, Szatmár, Selagiu, Timiș, Turda-Arieș, Torontal, Trencsén, Turocz, Ugocsa, Vas, Veszprém, Zemplén, și Zolyom

Restul de 26 comitate, cari nu sunt aci înșirate, adevă alți 147 revisori pentru tot atâtea preturi se vor institui în anul viitor.

Concursele pentru aceste posturi sunt publicate cu termenul până la 24 August a. c. și sunt a se așterne la ministrul de finanțe.

Controlorii de comptabilitate, oficialii de comput, revisorii pretoriali, pentru că așa se vor chema, care după cum va fi denumit, sunt împărțiți pe lângă pretori, unde fac serivți de referenți în toți ramii de comptabilitate, fie de stat, fie comitatensi, fie comunali sau corporațiuni morali. Cu un cuvânt toate revisiile se împlinesc numai prin acestea, chiar și fonduri bisericesti și școlastici, la cas de exmitere din partea ministrului de culte, încă sunt chemați a revisui.

Datorințele lor se cuprind în cinc capitle. Cu plată cad în clasa X. și parte în XI. a funcționarilor de stat financiari.

Locuri însemnate aceste, la cari pot compenta comerciaști absoluți, dacă au, sau se supun la examenul de stat financial. Avis celor interesați!

Nutrețul tocat (tăiat).

Agricultorii noștri întrebunțează ca nutreț — chiar și în anii cei buni — paele și pâșii de cucuruz. De aceste soiuri de nutreț ei fac însă adesea cea mai rea întrebunțare. Paele sau le dau goale și întregi, cum ies din mașina de treerat, ceea-ce e procedură cât de greșită. Tot atât de greșit e și modul cum se dau vitelor pâșii de cucuruz (jipii).

Acestui rău trebuie să i-se pună stavilă, și anul acesta atât de lipsit de nutreț ne va constrânge, cred, să începem o îngrijire mai rațională a vitelor și o cruțare a nutrețului.

Cum se începem?

Înainte de toate vom trebui să adunăm și păstrăm cu cea mai mare îngrijire: pae, pleavă, turnumeată și pâși de cucuruz.

Unde nu s'a introdus încă ori sunt de tot puține mașini de tăiat nutreț, oamenii se se întovărășesc câte 5—10 și să cumpere câte o astfel de mașină, care face servicii prețioasă nu numai în anii cei răi dar' și în anii cei mai buni.

Dând vitelor paele, pâșii de cucuruz etc. în stare amănunțită, cruțăm mult nutreț vitele se nutresc mai bine

FOIȘOARA

Cântecul ogorului.

Am o țară, am o casă,
Am un neam, am un ogor...
Cui mă plânge zicu-i: «lasă,
Nu mă tem de viitor!»

Drag sunt țării — ea mie dragă;
Casa, — nu pot fără ea;
Neamul, — 'mi inima 'ntreagă,
Ear' ogorul vieța mea.

În ogor le vîd pe toate,
El, la toate-i legământ:
Să-mi încapă 'ntr'insul poate
Bucuria pe pământ.

Desub nea când mi-s'arată
Ici cu grăul înfrățit,
Ici cu fața lui curată
De țărâm întinerit;

Și cu ochiul când îi face
Plugulețului de zor,
Să-i dea brazda ce-l preface
Sin de maică roditor. —

Inima în mine crește
Și da mugur de 'nflorit,
Și ca mine voinicește,
Cine 'n muncă-i potrivit?

Și ca mine cine-și poartă
Fioarea hărniciei lui?
Cui îi bate sporu'n poartă
Cum îmi bate mie, — cui?

Doamne, ține-l temelie
Vieței noastre, tuturor, —
Că prescura sfântă, — ție
Ți-o aducem din ogor!

N. Rădulescu-Niger.

Amintiri din anul 1866

de Ioan Mihaiu, proprietar în Orăștie
(Urmare) (3)

Acestor trupe a opus:

Italia 314.331 ostași, 33.103 cai și 450 tunuri; din aceștia erau combatanți: 270.680 ostași și 10.080 cai sub comanda personală a regelui, ear' voluntarii: 36.000 ostași, 665 cai și 40 tunuri sub comanda generalului Garibaldi.

Prusia: 295.594 ostași și 846 tunuri, ear' contra cecalaltă Germanie: 49.352 ostași și 66 tunuri.

Deși înarmările se făceau acum și din-

tr'o parte și din alta pe întrecute, totuși cabinetele nu încetau cu notele lor diplomatice. Ultimul răspuns al Prusiei din 15 Aprilie care pretindea desarmarea Austriei, nu putea fi sincer, fără a făcut mai mult pentru ochii celorlalte puteri, ca să nu apară ca parte provocatoare; la ea acasă înarmarea o continua cu mare grabă și în 8 Aprilie încheiasă și tratatul de aliință cu Italia.

Cu începutul lui Maiu 1866 se schimbă și fisonomia de până acum a capitalei și garnisoanei noastre Viena. Carăle de muniții de nutreț și caii cu duruitul și tropotul lor, ce-i întâlnești pe tot pasul pe strade, prevestesc evenimente extraordinare. Porțile depourilor și magazinelor se deschid pentru-că fiecare trupă se se provadă cu recușitele și muniția de lipsă. Comandanții regimentelor împart vestmintele cele mai bune soldaților, îi provăd cu 2 rënduri de încălțăminte și cu căldările de lipsă pentru pregătirea menagei.

În 10 Maiu se face avensarea generală pentru umplerea locurilor de oficiari în urma punerii armatei pe picior de răboiu; 17 ca-deți ai regimentului nostru sunt înaintați la rangul de sublocotenenți. O surprindere plăcută era a vedea sutele acele de oficiari nou avansați, cari pe cât te atrăgeau cu noua lor uniformă, pe atât te încântau cu fețele lor strălucitoare de bucurie și cu rezoluția ce se vedea din toată atitudinea lor de a se distinge pe câmpul de luptă.

Fiind regimentul încă din 10 Maiu avisat că în 17 Maiu va porni cătră câmpul de răboiu, în ziua aceasta la 4 ore dimineața am parăsit Viena în sunetul muzicii și acoperiți de o mulțime de flori și buchete ce ni-se aruncau de mâni g'ngașe din ferestrele stradelor ce le precurgeam. Abia putea străbate regimentul prin mulțimea aceea de cetățeni vienezi, cari veniseră să-și ia rămas bun dela noi și să ne dorească re'ntoarcere victorioasă.

În decursul marșului pe care îl făcea pe jos, arătau feciorii noștri o astfel de dispoziție anmată, de-ți părea că nu merg la «bătae» fără la o excursiune plăcută. Crescuți în aerul liber al naturii și dedați la muncă grea, fategelul celor 30 km. cari de regulă le făceau pe zi, nu le altera nici cât de puțin umorul lor natural. Cu doine și cântări naționale apoi povești din pășaniile lor de acasă și de pe câmpul de răboiu, la cari cei mai bătrâni luaseră parte, și scurtau monotonia marșului.

Astfel am precurs — din stație în stație. — Austria, Moravia și în 29 Iunie ne aflam în castrul dela Ples lângă Josefstadt în Boemia, care a și fost ultima zi înaintea intrării regimentului în luptă.

(Va urma).

și chiar să îngrășe; astfel obținem un câștig evident în economie. Ear' în anul acesta așa de rău e indispensabil să introducem pretutindena mașina de tăiat.

În nutrețul tăiat trebuie să între tot ce rămâne neconsumat în esle și ce a căzut lângă ele, pâșii de cucuruz, paele și mai ales cele de ovės și de orz, vrăjii de fasole, paele rămase din treeratul trifoiului ș. a.

Acest nutreț tăiat vitele nu-l mănâncă bucuros, dacă li-se dă fără a fi anume pregătit prin fermentațiune sau dospire care se face în modul următor:

Nutrețul tăiat se așează în putine (căzi) mari (mărirea lor depinde de la numărul vitelor de nutrit) astfel că pe fund se vină un strat de astfel de nutreț în grosime de circa 10 centimetri (cam de o palmă), peste acest strat se preseră de tot puțină tocătură de napi de nutreț sau de napi de mirește, ori de cartofi, etc. După aceea se preseră puțină tărîțe. Urmează apoi ear' un strat de nutreț tăiat (pae etc.) și peste el napi tăiați și puțină tărîțe, cnotinuându-se astfel până s'a umplut vasul. În fine nutrețul se îndeasă cu un pisălug anume de lemn, și apoi se toarnă cu o cană de udat 2—3 ferii de apă ferbinte — după mărirea vasului — și pe urmă vasul se acopere cu un straiu.

După trei zile acest nutreț bun este pregătit îndeajuns, vitele îl mănâncă cu cea mai mare plăcere până la ultimul fir. Chiar și porcii, ce se țin peste iarnă consumă foarte bucuros acest nutreț.

Indată ce se începe nutrirea din un vas, se umple în modul arătat celalalt vas, ca astfel de nutreț să nu se gate.

Fân sau otavă se se dee în porțiuni mici numai înainte de adăpăt.

Cailor se li-se dee ovėsul amestecat în nutrețul tocat (tăiat).

La început se se dee din nutrețul numit de trei ori la zi, fiecărei vite numai câte o litră: mai târziu, după ce sau obicinuit cu el, câte 2, 3, 4 litre și se poate ridica până la 60 litre pe zi.

Cine nutrește vitele astfel, cruță mult fân (în acest an trebuie neapărat să cruțăm) neavând de unde cumpăra, vitele nu vor slăbi, ci se vor îngrășa și vacile nu vor împușina laptele.

Acest mod de nutrire, se înțelege, costă mult, foarte mult — nu bani — ci lucru. Lipsa însă ne va împintena și trebuie să ne împintene la lucru mai mult; iarna și așa nu ne prea îmbulzesc alte lucruri.

»R. E.«

In amintirea sêrbării dela Putna.

A P E L

cătră onorații p. t. domni autori și editori, onoratele redacțiuni ale diferitelor ziare și reviste, comitete organizatoare de sêrbare etc etc.

Redacțiunea ziarului nostru »Deșteptarea« a fost din multe părți rugată ca să inițieze o colecțiune a tuturor opurilor și scrierilor publicate cu ocaziunea sêrbării comemorative a centenarului al patrălea al morții Voevodului Ștefan-cel-Mare, apoi și o colecțiune a acelor numeri din diferite ziare și reviste în cari sunt publicate scrieri ocazionale, dări de seamă despre această

sêrbare și mai ales despre sêrbarea comemorativă din 3/16 Iulie dela Putna.

Aceste colecțiuni se vor dona mănăstirei Putna spre a fi păstrate în archiva acestei mănăstiri în amintirea memorabilei sêrbări.

Un dar frumos ar fi acesta, închinat mănăstirei unde zac osemintele marelui Voevod.

Spre a l putea face însă toți cei chemați ar trebui se dea concursul lor.

Rugăm deci pe onor. p. t. domni autori și editori, onor. redacțiuni ale tuturor ziarelor și revistelor, comitetele organizatoare de sêrbări etc., să binevoiască a da concursul domniilor sale, oferind pentru scopul amintit respectivele opuri, scrieri, reviste, numere de ziare etc. în câte 2 exemplare, pe cari le vor trimite la adresa subsemnată adevă:

Redacțiunea ziarului

»DEȘTEPTAREA«

Cernăuț.
(Bucovina)

Cărțile „Aurorei“.

Director: Lucian Bolcaș.

Editura tipografiei „Aurora“ A. Todoran în Gherla (Szamosújvár)

A P E L

Adese ori gândul nostru se întoarce înapoi spre veacurile asfințite, căutând cu sete mărirea lor, ori minunata trăinicie a neamului nostru, care cu toate neputințele noastre ne-a scos învingători peste urgiile vremilor. Atunci decșchidem cu evlavie și cetim cărțile trecutului, scoțând din ele nădejdi mândre pentru viitor și tărîe în greul zilelor de față.

Adevă le cetește cine le are și cine le înțelege...

Căci au scris Xenopol și Barițiu în cărți mari, unul istoria din toate tâmpurile a neamului nostru întreg, ear' altul istoria pe 200 ani a Transilvaniei, și au mai scris și alții. Dar' nici întocmirea acelor cărți cu toate amănuntele, cari nu se pot ținea în minte, nici scrișul lor nu este pe înțelesul tuturor, și lumina aprinsă de acele luminează numai celor mai învățați ai neamului nostru și acelor, pe cari îndeletnicirile de toate zilele nu îi opresc de a se adânci timp mai lung în cetirea și pătrunderea cărților trecutului.

Ear' acum ținta noastră aceasta este, ca în câte-va cărți să arătăm figurile și faptele mari ale neamului nostru tuturor spre plăcece și înțeles. Gândul cel dintâi, care ne va îndrepta la scrierea cărților, pe care le vom numi Cărțile »Aurorei«, va fi, ca aceste să fie spre învățatură și însuflețire poporului, care este talpa țării și tineretului care e speranța națiunii. Dar' de multe ori fruntașii neamului: preoții, advocații, dascălii, medicii și toți ceialalți oameni cu care vor afla în Cărțile »Aurorei« cu mai puțină căutare ce vor dori să știe din trecut și astfel nădăjduim să fim de folos cu cărțile noastre întregului neam.

Despre însămnătatea unei asemenea întreprinderi nu mai voim să facem vorbă multă, presupunând că acea însămnătate va fi de toți simțită.

Și când apelăm la toți românii de bine, ca să ne sprijinească, și la toți luminătorii și povățuitorii neamului, ca să ne ajute cu cuvântul, cu fapta și cu pilda lor înaintemergătoare; credem, că pe cei mai aleși și mai luminați îi vom avea în ajutor.

Cu Dumnezeu și cu aceștia înainte!

Sân-Georgiul-Român, Iulie n. 1904.

Lucian Bolcaș.

Prospet și Invitare la Abonament.

Cărțile „Aurorei“ vor istorisi în o limbă ușoară despre întâmplările și bărbății mari din trecutul neamului nostru românesc.

Nu avem fână acum asemenea scrieri, pe cari să le poată celi cu plăcere și folos toată obștea, bătrânii și tinerii, învățații și știutorii de carte mai puțină. Și pentru acea ne așteptăm, că toți bunii români doritori de a cunoaște istoria națiunii lor vor grăbi cu bucurie a se abona la Cărțile „Aurorei“.

Cărțile „Aurorei“

să vor scoate în două serii, cuprinzând:

Seria I.

1. Impăratul Traian, urzitorul neamului românesc. 2. Retragerea legiunilor și invaziunile barbare. 3. Descălcarea lui Negru-Vodă. 4. Impărăția româno-bulgară. 5. Ștefan cel Mare. 6. Horia, Cloșca și Crișan. 7. Tudor Vladimirescu. 8. Răpirea Basarabiei. 9. Unirea bisericească în Transilvania. 10. Unirea principatelor. 11. Procesul Memorandului. Lupta prin pasivitate parlamentară. 12. Carol I.

Seria II.

1. Resboaiele cu Dacii și colonnizarea. 2. Venirea Ungurilor. 3. Descălcurările în Moldova. 4. Răsboaiele Românilor. 5. Mihai Viteazul. 6. Ioan Huniade ieroul creștinătății. 7. Avram Iancu. 8. Răpirea Bucovinei. 9. Deșteptarea națională în Transilvania și luptele din 1848. 10. Răsboiul pentru neatarnare. 11. Soartea Românilor din țările îndepărtate. 12. Cartea Măririi Neamului românesc a celei din trecut și a celei viitoare.

În fiecare lună, la început, va ieși o broșură de 160—200 pagini 8° mic, Broșura I. va ieși la începutul lunii Octomvrie a. c.

Dacă să va abona un număr îndestulitor de exemplare, cărțile vor fi ilustrate.

În vânzare cu numărul prețul unei broșuri va fi: 1 coroană 20 bani.

Până la 31 August st. n. a. c. tipografia editoare primește abonamente cu prețul de 12 coroane 60 bani, pentru 12 numeri, ori în două rate a 6 corane 40 bani. Și în cazul din urmă însă abonamentul e obligator pentru o întregă serie de 12 numeri.

Numele (la cerere expresă numai inițialele ori pseudonimele) tuturor abonaților, cu al căror concurs se vor scoate Cărțile „Aurorei“, împreună cu sumele plătite, se vor însămna într'un catalog, care se va tipări pe paginile din urmă ale broșurei nr. 12.

Gherla, Iulie 1904.

Tipografia „Aurora“ A. Todoran.

Hrănirea rațională a vitelor.

Dl Gh. Manolescu, autorul acestui articol, face practică de agricultură în Bucovina, pe domeniile, Dlui Dr. Ion Cavaler de Flondor. D-sa arată cum se hrănesc vitele și cum se prepară hrana lor pe acest domeniu. Înbunătățirea vitelor ne dă mult de gândit în România. Seceta pe care o străbatem să ne îndemne la lucru: să adoptăm în hrana vitelor topinamburii, recomandați și introduși de d-l Dim. Hagi Theodoracky, membru în comitetul Societății centrale agricole, cartofi, sfecele furajere, porumbul de nutreț, secara și alte plante. Fără hrană îndestulătoare, îmbunătățirea rasii vitelor nu poate fi de loc concepută.

Iată ce scrie din Bucovina, d-l Gh. Manolescu:

„O pildă vic săpată cu adâncă durere în inima tuturor agricultorilor mari și mici, este anul acesta, cu lipsa hranei vitelor, pășunile fiind compromise

în toată țara, de îngrozitoare secetă, ce ne anunță iarăși criza din 1899.

»Pentru a ne pune la adăpost, în asemenea triste cazuri cu hrana vitelor, căci vitele sunt, în prima linie, obiectivul unei exploatațiuni raționale, fie mare fie mică, ele dând valoarea pământului, trebuie să luăm măsuri serioase și totdeauna de prevedere, cu un an înainte, pregătindu-le și asigurându-le hrana în modul următor.

»Se sapă o groapă în lungime după cantitatea de nutreț ce are să fie adusă în ea, dându-i la fund o lărgime de 1 m. 50, la nivelul (de-asupra) de 2 m. și o adâncime de 1 m. 50. c. m. Aci se aduce trifoiul sau lucerna ce au fost lăsate după coasă 5—6 ore la soare spre a se păli, se așterne în fundul groapei un strat subțire de pae; peste pae începe a se întinde trifoiul sau lucerna, trebuind bine îndesate după fie care strat și spre a asigura această îndesare, este nimerit a trece cu o păreche de boi de 2—3 cri după fiecare strat. Între straturile de trifoi sau lucernă, ca să folosim cu deosebire pleava, care, pe lângă nutrețul verde, capătă un gust acrișor, un miros plăcut și să imbibă de must. Astfel întocmit strat după strat se urmează până la suprafața groapei, unde se mai lasă un loc gol cam de 30 c. m. Peste ultimul strat care trebuie potrivit să fie de pleavă, se începe a așterne pământ care earăși se bate și să joacă puternic până se acoperă groapa de tot. După un an de zile nutrețul își schimbă compoziția sa, transformându-se într'un aliment destul de plăcut vitelor, de o culoare gălbue, dând aceleași calități și plevei cu care este amestecat. Acest nutreț murat (ensilat) este mult mai bun în anul al II-lea și să poate păstra cu aceleași calități și al III-lea an, schimbându-și numai culoarea din gălbue într'un cafeniu închis.

»Tot astfel se pregătește mai bine și porumbul de nutreț murat; însă mai înainte de a-l îngropa trebuie lăsat pe câmp să se usuce pe jumătate și apoi tăiat cu tocătoarea de pae în lungime de 5 c. m. căci numai astfel vom fi siguri de reușita lui deplină, prin buna și uniformă îndesare.

»Prin acest mijloc putem folosi ori ce iarbă, otavă etc., cari, din cauză de timp, din diferite împrejurări, etc., nu s'ar putea usca și am fi hasardați să o pierdem. De asemenea, prin acest mijloc, putem să asigurăm trifoiul și lucerna, când din cauza ploilor nu s'ar putea usca în câmp și la capră, sau sub șoproane ar fi greu de uscat. Pleava, care la noi mai totdeauna este lăsată în descompunere, sau arsă, aci își capătă valoarea ei maximă.

»Spre a fei groapa de apă, totdeauna locul trebuie ales acolo, unde în timpurile cele mai ploioasă știm că nu bălțește apa.

»Nutrețul murat nu trebuie dat la vite nicio-dată în stare brută, mai cu osebire cel de trifoi și lucernă, vitelor în gestație (cu vișel în pântec) care le provoacă avorturi, fiind prea acru, ci totdeauna mestecat cu pae tocate.

»Paele de grâu și orz, precum și cocenii (strujenii) uscați de porumb, se toacă prin mașini speciale, cari să gătesc la toate magazinele de instrumente și mașini agricole, din țara noastră, învărtite de mână și de vapoarele dela morile de abur. Nici-o-dată nu trebuiesc tocate mai scurte de 2 c. m, căci mai mici, ar fi înghițite de vite cu lăcomie, neamestecate cu salivă, producându-le astfel colici.

»Nu se pot toca bine paele, când sunt ude, înfundându-se mașina de tocat, stricându-se și cuțitele; deci totdeauna paele trebuiesc bine conservate și uscate, ear' într'un caz când am fi nevoiți ca să tocăm și oare care cantitate de pae mai jilave, trebuie să le dăm întâiu pe ele în consumație, căci lăsate mai mult se mucegăesc și pricinuesc vitelor boale.

Atât paele tocate cât și nutrețul murat, pentru a fi date vitelor în consumație se pregătesc astfel: Intr'un compartiment, făcut în mărime după numărul vitelor, car' în lipsă de ciment, se poate face de lemn bine îmbibat, se așterne un strat de tocătură de pae gros ca de 16—20 c. m., după care vine un strat de nutreț murat bine fărâmat, alt strat de pae de grâu și așa se urmează până se umple compartimentul, potrivit că deasupra de tot se vine tocătură de pae, peste care se toarnă apă pe toată suprafața acestei mestecături, atât cât trebuie să iată: undă până jos la ultimul strat de tocătură și astfel se lasă timp de 24 ore, în care timp se dospește tot acest amestec, căpătând un gust și aromă foarte delicioasă și constituind cea mai bună hrană pentru vite.

»Pentru a avea în continuitate acest nutriment, trebuie 2 compartimente, ca unul când se consumă celalalt să aibă timpul necesar pentru a se dospî și a înlocui pe cel consumat.

»Cu nutrețul pregătit în felul arătat se pot hrăni vitele în ori ce timp al anului, ba chiar preferindu-l — vitele — înaintea pășunilor.

»Cu acest regim alimentar dl Dr. Ioan Cavaler de Flondor, cel mai distins crescător de vite din Bucovina, începe îngrășatul boilor pentru comerț.

»In lipsă de tărățe de grâu se poate da vitelor și numai paele tocate amestecate cu nutrețul murat, tot cu folos.

»Aci este, cred, locul să ne reamintim că paele și toată pleava, care, la noi, adesea ori sunt prada focului, după ce s'au învechit de vremuri, pregătindu-se rațional pentru hrana vitelor, își câștigă o deosebită valoare, referindu-se cu mai mult sold la echilibrarea bilanțului solului arabil prin contribuția lor la nutrețul vitelor cari își îndoesc puterea de muncă, înmulțindu-se și gunoiul prin care trebuie să redăm forțele pământului, ce i-le-am ridicat prin recolta cerealelor.

»Timpul reclamă fără nici o întârziere să punem în practică acest lucru».

(Storojinetz — Bucovina) Gh. Manolescu.

NOUȚĂȚI

Deputați pentru universitatea săsască au fost aleși: în cercul Romosului dl Dr. Aurel Vlad, ear' în Orăștie, dl Simon Ferencz, dir. colegiului reformat, neavând nici unul nici altul contra candid.

Conservator. Dl profesor de muzică, dela colegiu ref. Kürthy Sándor, a pus la cale, pe speșele sale proprii, înființarea unui Conservator privat (școală de muzică). Localitatea este deja aranjată după toate recerirțele în str. Berării, în față cu inst. „Dacia”. A angajat artiști specialiști în arta musicală cari sub conducerea d-sale își vor începe prelegerile cu 1 Septembrie.

Pădure în foc. Incă Marți, la 16 l. c. s'a aprins pădurea orașului »Vale» și pe lângă tot ajutorul dat de miliție și locuitorii ai orașului, până aseară 17 l. c. nu a putut fi focul localizat. Paguba este însemnată, întrucât a nimicit tăetura cea mai frumoasă a orașului și dublă, ca a ars și iarba, ce prindea pe aceste vremi foarte bine vitelor lipsite de nutreț.

Procesiune de ploaie în București. In 2 August a avut loc în capitala României o mare procesiune religioasă pentru ploaie. Moaștele sf. Dumitru împreună cu icoanle conduse de P. S. Sa Arhiepiscopul Sofronie Vulpescu Craioveanul înconjurat de o mulțime de pieși dela bisericile din capitală, au plecat dela Metropolie, au străbătut plaiul Brâncovenesc, str. Carol și calea Moșilor până în câmpul Moșilor, unde s'a oficiat serviciul religios. Toate magazenele din capitală au fost închise până la ora 1 d. a. Procesiunea a fost urmată până în câmpul Moșilor de foarte multă lume, care se adunase de dimineață la Metropolie, ear' acolo era așteptată de o mulțime imensă de lume,

care venise de prin satele vecine. La ora 12^{1/2} serviciul religios a fost terminat. La orele 6 și jum. seara o ploaie ușoară a căzut în capitală.

Deschidere de ospătărie. In casele dlui Tedor Doboș din Hațeg, în față cu podul de fer, s'a deschis »Hotel» cafenea și restaurant sub numirea »Hunyadi». Ospătar: Carol Schulleri.

Hymen. Azi Joi, 18 August a condus la altar dl Eugen Procinkeviciș pe d-șoara Maximiliana Bonhaiser. Primească tinăra păreche felicitările noastre!

— Dl Dr. Ioan Margita, avocat în Geoagiu, s'a fidațat cu d-șoara Aurelia Șerban din Sântohalm. Felicitările noastre!

Necrolog. Direcțiunea institutului »Auraria», cassă de economii societate pe acțiuni în Abrud, cu adâncă durere anunță, că reționarul și fostul cassar al institutului Alexandru Ciura paroch gr-cat. al Abrudului și viceprotopop onorar, după un morb scurt, în 7 August a. c. a încetat din viață în vârstă de 58 de ani. Abrud, 8 August 1904. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

— Subscriși în numele lor, și al celorlalți consăngeni și amici cu sufletul zdrobit de durere anunță, că preiubita lor mamă, soră, buniuă, soacră etc., Maria Voină născ. Lazar după un morb îndelungat, în 1 August v., în etate de 56 ani, provăzută cu Sf. Taine ale muribunzilor, depășită de neconsolabila familie, s'a mutat la cele eterne Rămășițele-i pământești s'au așezat spre repausul etern în cimitierul gr-cat. din Pricas, Marți în 3 August v. a. c. la 2 ore după amiază. Pricas, 2 August v. 1904.

Nic. Lazar, preot gr-cat., frate Sima Carolina, soră. Nicolai Voină, inv. fiu, Aurelia Voină, noră. Remus H. Voină, nepot.

Fie-i țărina ușoară și memoria neuitată!

Expoziția de vite de prăsilă a 14-a Expoziția de vite de prăsilă anuală a »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu», precum și în anul acesta se va ținea în frunța comună Răhău, din părțile Sebeșului-săsesc. Biroul Reuniunii s'a adresat de cu vreme frunțășilor din partea locului pentru constituirea comitetului aranjator local, pentru designarea comunelor, ce să se admită cu vitele la expoziție etc. Expoziția după toată probabilitate se va ținea în una din lunile de toamnă. Premii se vor împărți în valoare de 200 cor.

Lipsă de femei. In America au tot emigrat bărbați, așa că a ajuns țara cea mai bogată în toate, dar' săracă de femei. O statistică a Statelor-Unite spune că în unele locuri numărul femeilor și fetelor e abia de a treia parte din populație. In California sunt 230.504 bărbați gata de însurat și caută o soție în cele 88.745 de fete. In Idaho pe lângă 3546 de fete se învârtesc 23.421 de băeți. La balurile ce se dau în Montano, fiecare fată are trei cavaleri, de aici rezultă că numărul bărbaților este întreit. In Oregon băeți sunt de patru ori mulți ca fetele, ear' în Washington de cinci-ori.

Ris cu ori ce preț. E vorba de foile șoviniste. Nu știi ce să faci: să rizi de ele sau să le compătisești: In nr-ul 81 am adus după »Gaz. Trans.» informațiunea, că 3 tineri români sunt pe o corabie japoneză: George Fănuță, Al. Becheru și George Donici. Foile șoviniste cetind știrea aceasta, au falsificat-o și au dat-o ca noutate ștională cetitorilor lor mai naivi. Au maghiarisat numele celor 3 tineri români: in loc de Al. Becheru au scris Becheru Sándor, in loc de George Donici au scris Domic György și in loc de George Fănuță au scris Tankó (!) Ggörgy. Ear' ca titlu ștional au scris: »Băeți maghiari în serviciu japonez de războiu». Așa fac foile șoviniste, cari îmbată pe cetitori cu apă rece. Să nu te miri, că mâne poimăne scriu, că Kuroki, Oku, Nodzu, Togo sunt maghiari neași din viața lui Arpad sau Tuhutum. E greu să îți stăpânești răsul, când cetești astfel de bazaconi.

Care pomi sunt mai expuși trăsnetului? Este cunoscut, că pericolul trăsnetului este cu mult mai mare pentru stejari, de cât pentru fagi. Experiențele și cercetările făcute până acuma au dat următoarele rezultate:

Pomii cari conțin mult ulei sunt foarte mult asigurați contra pericolului trăsnetului, pe când pomii săraci în ulei și bogăți în scrobeală, sunt expuși trăsnetului. Pomii, cari conțin mult ulei sunt nucii și fagii; pomii cari conțin puțin uliei și multă scrobeală sunt stejarul, ralea, plopul paltimul, almul, liliacul, ulmi, trăgariul, păducelul și frasinul. Dacă punem acuma pomii după gradul de pericol căruia sunt expuși din partea trăsnetului, găsăm următoarea ordine:

Mai suțiți de trăsnet sunt nucul și fagul; ceva mai expuși trăsnetul sunt moliftul și tisa (taxus), pericol mare oferă, bradul, ear' cel mai mare, stejarul, salcia, plopul și toți pomii mai sus înșirați.

Ploi artificiale. — Originea acestei curioase metode de a face să cadă ploi după voiașă, nu e de loc americană, cum s'ar crede, după zelul cu care se practică în continentul de care ne desparte oceanul Atlantic; este curat franceză. Cei cari au contribuit la inovațiunea și punerea în practică a ploilor artificiale au fost aproape toți Francezi.

Această descoperire a pornit dela observațiunile militare, cari au văzut, în mod constant, că zilele ce urmează după exercițiile de tir, cum și în zilele de războiu, seara sau dimineața următoare se produc ploi. Ast-fel

amiralul lui Ludovic pească norii, c. bastimentul său, Marchizul de din timpul restaurației. așezate în munți, cari făceau să se spargă norii și.

Toate acestea fenomene după cum a constat-o și contr. go în 1837, în virtutea faptului că prin. ertnile exploziunii de iarbă de pușcă, se produce emestecarea păturilor de aer superioare, cari sunt mai reci, cu cele inferioare cari sunt mai calde, din care cauză vaporii de apă din atmosferă (norii), se condensează dând naștere ploilor.

Acest fenomen, fiind dar' demonstrat complectamente, s'a pus în practică în America prin exploziuni de cartușe de dinamită în baloane captive.

Procedul e foarte simplu. Cartușul de dinamită dela nacela balonului, e pus în contact cu un fir metalic prin care cu o mașină de inducțiune de pe pământ, se poate trece un curent electric ce va da foc dinamitei. Atunci se produce detunațiunea, norii se condensează și începe să plouă.

„DACIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

P. T.

Avem onoare a vă recomanda apa noastră minerală apreată și calificată de cel mai chemat organ al țării noastre.

ANALISA CHEMICĂ

A APEI ACRE „ISVORUL-DACIA” DIN ȘOIMUȘUL-MURÊȘULUI, LÂNGĂ DEVA.

	în 1000 grame apă
Calcium hydrocarbonat	1.0542
Magnesium hydrocarbonat	0.3497
Calcium sulfat	0.2316
Natrium hydrocarbonat	0.1705
Ferum hydrocarbonat	0.0390
Kalium chlorid	0.0520
Mangan hydrocarbonat	0.0154
Kalium hydrocarbonat	0.0094
Lithium hydrocarbonat	0.0019
Silicium dioxid	0.0096
Suma substanțelor solide	1.9333 grame apă
Acid carbonic liber	2.3953
Volumul acidului carbonic liber	1214.6 c. c.

Precum dovedește analiza, »Isvorul-Dacia» din Șoimușul-Murășan (apă acră de Pauliș) e a se număra în grupa acelor ape acre pământeoase, cari conțin fer. După caracterul seu chemic, format din cantitatea și proporția părților sale constitutive, isvorul acesta face parte din grupa apelor mai renumite. Are un prea plăcut gust și fiindcă conține deosebit mult acid carbonic — în privința căruia »Isvorul-Dacia» ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezimea sa e o excelentă apă de beut. Pentru locuitorii părților lipsite de darul unei ape sănătoase: apa »Isvorului-Dacia» e de neprețuit. Din compoziția potrivită a apei se poate deduce, că și pentru praxa medicală »Isvorul-Dacia» va fi un factor important.

Conform actului alăturat, apa trimisă spre analizare s'a scos și sigilat în fața artisticei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

Dr. Hankó Vilmos m. p.,

(L. S.)

profesor de chimie la școala reală superioară de stat a cercului II-lea din B.-Pesta, membru al academiei maghiare de științe.

Institutul nostru a îngrijit, ca aceasta apă distinsă și răcoritoare, care beută curată, cu vin ori sirup este tot asemenea de excelentă să fie pusă la dispoziția onoratului public și anume cu un preț foarte ieftin:

- a) 1 ladă cu 25 sticle de 1 ltr. franco gara Deva Cor. 6.25
- b) 1 „ „ 50 „ „ 1 „ „ „ „ 14.50
- c) 1 ladă cu 25 sticle de 1/2 ltr. franco gara Deva Cor. 5.50
- d) 1 „ „ 50 „ „ 1/2 „ „ „ „ 13.—

la retrimitererea ambalagiului (ladă, sticlă și tioc franco gara Deva) se restituie

ad: a) Cor. 4.50 || ad: c) Cor. 4.—
b) „ 11.— || d) „ 10.—

Comandele, plățile și reclamele se fac la adresa jos scrisă.

Ca întreprindere folositoare, apelăm la binevoitorul D-voastră sprijin, rugându-vă a ne onora cu comande cât de multe.

Deva, Martie 1904.

„Dacia”
întreprindere de apă minerală în Deva.

Atelier Fotografic.

Aduc la plăcuta cunoștință a prea onoratului public din Orăștie și jur, că am mutat

„Atelierul meu Fotografic“

din casa dlui Herman în strada apei Nr. 31 lângă școala de fete a statului.

În urma iluminării mai cu scop și a aranjării mai plăcute a »Atelierului meu Fotografic«, conform recerșințelor timpului, sunt pe deplin în stare a corășpunde tuturor dorințelor și ca formă, și ca frumșețe. Nizuința mea de căpetenie va fi. a dovedi prea onoratului public, că un fotograf provincial încă poate concura cu cei din orașe principale.

Pentru prețuita părtinire se roagă cu deosebită stimă

ARTHUR ADLER, 2-4
fotograf.

Cărțile „Aurorei“

Director: LUCIAN BOLCAȘ

Editura Tipografeii „AURORA“ A. TODORAN
În GHERLA (SZAMOSUJVÁR)

Prețul unei serii de 12 nri în abonament
12 cor. 60 bani.

Până la 31 August n. se primesc abonamente cu preț redus în condiții ușoare.

Prospecte trimite la cerere tipogr. editoare.

Cărțile „Aurorei“

vor istorisi în o limbă ușoară despre întâmplările și bărbații mari din trecutul neamului nostru românesc. Nu avem până acum asemenea scrieri, pe cari se le poată ceti cu plăcere și folos toată obștea, bătrânii și tinerii, învățării și știutorii de carte mai puțină și pentru acea ne așteptăm, că toți bunii români doritori de a cunoaște istoria națiunii lor vor grăbi cu bucurie a-și abona Cărțile »Aurorei«. 1-4

Anunț!

Subscrisul am construit o nouă scărmanătoare de lână în Vinerea (Felkenyér), la șoagărul de scânduri din capul satului din jos, sistem de tot nou, care se poartă cu putere de apă. Pentru o chilă lână se plătește numai 10 fileri (5 cruceri).

4-5

Nicolae Herlea alui Elias.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: Orăștie (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6 %.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvază fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arândează și exarândează realități și alte drepturi și întreprinder-de tot soiul.

Direcțiunea.

AVIS

Subscrisul aduc la cunoștința On. public din Orăștie și jur, că în vederea crisei de bucate mi-am aranjat depositul meu de cucuruz, calitate bună, cunoscută până acum, în casele dlui Gustav Wagner, vis-à-vis de judecătoria regească, vânzare în detail și engro, prețuri moderate.

Rugându-mă pentru cercetare cât mai deasă rămân, semnându-mă

cu toată stima

Ilie Cimporescu.

4-4

„THE STANDARD“

fondată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000.— Dividende solvite Cor.: 170.000.000.—

Avere proprie: 260.000.000.— Despăgubiri de viață: 520.000.000.—

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj. Strada Ferencz József Nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).

26-50

Centrala generală: Edimburg (Anglia).

Insertiunile și reclamele sunt sufletul comerțului!

Insertiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrația foii „Activitatea“.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie Szászváros.

Opuri ———
Bilete de log. ———
Broșuri ———
Circularare ———
Bil. de visită ———
Invitări ———
Bilanșuri ———
Acții ———
Cap. de epist. ———
Placate ———
Ord. de dans ———
Adrese ———
Compturi ———
Note ———
Preț Curent. ———
Anunțuri ———
Registre ———
Imprimare ———
Couverte ———
Bilete de cun. ———
Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani și este pro-văzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acurateța cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.